



IMPORTANȚA ȘI ROLUL INTELLIGENCE-ULUI ÎN STRATEGIILE DE SECURITATE – STUDIU DE CAZ: MAREA BRITANIE ȘI FRANȚA

THE IMPORTANCE AND ROLE OF INTELLIGENCE IN SECURITY STRATEGIES – CASE STUDY: UNITED KINGDOM AND FRANCE

Cercetător asociat dr. Tiberiu TĂNASE*
Anca SAVU**

Globalizarea lumii contemporane înseamnă, în același timp, și posibilitatea de risc. În ultimii ani, mediul internațional ne-a arătat o instabilitate în creștere, iar în viața de zi tot mai multe pericole și amenințări. Toți actorii naționali și internaționali trebuie să își adapteze strategiile la acest nou climat, pentru a putea fi pregătiți să concureze cu succes cu acesta. Definirea actualelor priorități naționale, consolidarea sistemului național de securitate, identificarea și înțelegerea amenințărilor reprezintă principalul motiv pentru documentele strategice naționale elaborate în interiorul Uniunii Europene, în 2008 – în cazul Marii Britanii și al Franței.

Our contemporary globalized world means both risk and opportunity. During recent years the international environment has displayed increasing instability, dangers and threats. Thereafter, all national and international actors have to adapt their strategies to this new climate, so that they will be prepared to counteract them successfully. Defining national current priorities, enhancing national security system, identifying and understanding the threats and making them accessible to the common knowledge – this is the main reason for national strategic documents elaborated inside European Union in 2008 – the case of United Kingdom and France.

Cuvinte-cheie: securitate; apărare; instituții militare/ de informații; resurse umane; cunoaștere publică.

Keywords: security; defence; military/intelligence institutions; human resources; public knowledge.

Instabilitatea regională, rezultată în urma răspândirii fundamentalismului religios, migrațiile masive de populații și competiția pentru resursele naturale, alături și de alți factori, constituie coordonatele care definesc noi cerințe pentru serviciile de informații și securitate¹.

Preocupările statelor în vederea organizării mai eficiente a serviciilor de informații au crescut în ultima perioadă, mai ales după atacurile teroriste din ultimii ani. Serviciile de informații trebuie să contribuie la reducerea riscurilor și amenințărilor

internaționale la adresa securității, prin participarea la efortul de realizare a superiorității informaționale în anumite zone de interes. Atunci când obiectivele generale sunt articulate într-o strategie națională, serviciile și agențiile specializate de informații își subordonează programatic întreaga activitate manierei în care obiectivele naționale se traduc în misiuni informative².

În Marea Britanie, în cadrul întăririi sistemului național de securitate, Intelligence-ul devine unul dintre sectoarele prioritare; aspectele ridicate de manifestarea noilor vulnerabilități, riscuri și amenințări, trebuie să se afle și în atenția comunității de informații, ele urmează să constituie și punctul central al activității viitoare din cadrul *Comisiei Mixte pentru Serviciile de Securitate* (Joint Intelligence Committee – JIC). Dificultatea anticipării perspective securității naționale din

*Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir”

e-mail: tiberiu_tanase.@yahoo.com

**Academia Națională de Informații
„Mihai Viteazul”

e-mail: ancasavu91@yahoo.com



perioada actuală creează necesitatea dezvoltării unor sisteme extinse de avertizare timpurie și prognoză, agențiile de informații urmând să fie angrenate într-o activitate mai intensă de avertizare timpurie și prognoză³.

Rolul segmentului de Intelligence rămâne prioritar, cu atât mai mult cu cât, la amenințările tradiționale din trecut s-au adăugat unele noi care țin de tehnologie și cyber-space. Publicarea Cyber-Security Strategy – *Safety, Security and Resilience in Cyber-space* – CSS, în 2009, se înscrie în logica integrată a constituirii de noi instituții cu rol în sistemul securității: CSS stabilește două noi organisme necesare Marii Britanii în demersul de a transforma cyber-space-ul într-un spațiu sigur, securizat și rezilient în care să se poată lucra și colabora cu încredere: Office of Cyber Security (OCS) și Cyber Security Operations Centre (CSOC)⁴.

În acest sens, punctul de vedere britanic subliniază faptul că activitatea comunității de informații, în viitorul apropiat, ar trebui să aibă în vedere următoarele aspecte: *redefinirea securității naționale în direcția adoptării ideii de securitate a individului; susținerea adoptării unor politici anticipative față de amenințările viitoare; recunoașterea importanței capacității de reziliență la nivel național și dezvoltarea acestei capacități, date fiind vulnerabilitățile de destabilizare a societăților interdependente în era globalizării*⁵.

Din perspectiva luptei antiteroriste și a constituirii capacității de a detecta și a anihila acțiunile teroriste din interiorul și din afara Marii Britanii, Strategia Națională de Securitate susține ca prioritate, în prezent și în viitor, continuarea efortului de a se investi în Poliție, Agențiile de Securitate și Intelligence și în instituțiile coordonate cu rol specializat fiind prevăzută, de exemplu, extinderea Centrului întrunit de Analiză a Terorismului (*Joint Terrorism Analysis Centre – JTAC*)⁶.

În Franța, lupta împotriva noului terorism⁷ și prezența trupelor armate franceze în cinci teatre de operații, justifică astfel importanța intelligence-ului ca fiind o nouă prioritate. Această nouă abordare se dovedește a fi cu atât mai dificilă cu cât intelligence-ul „este perceput, ca o constrângere și nu ca un instrument necesar dezvoltării țării, precum și a ambițiilor sale, într-o lume unde Franța trebuie să înfrunte o mare diversitate de amenințări teroriste sau economice” (Michel Rocard, fost prim-ministru, 2008).

Adoptarea unei noi strategii de securitate și apărare și consacarea noii funcții strategice de *cunoaștere – anticipare* alături de *prevenire, descurajare, protecție și intervenție*, în „prima linie a apărării unei țări”⁸ oferă un fundament doctrinar intelligence-ului francez.

Prezentând într-o manieră exhaustivă evoluția riscurilor și amenințărilor, activitatea de culegere de informații clarifică procesul decizional, în măsura în care precede, sprijină și urmărește acțiunea. Astfel, scopul activității de intelligence este de a permite autorităților statului, diplomației, precum și armatei și dispozitivului de securitate internă și civilă, să anticipeze și să dispună de autonomie în apreciere, decizie și acțiune.

Dezvoltarea sistematică a comunității de informații constituie obiectul unei reforme de ansamblu și pe termen lung a acestui domeniu, vizând importante direcții de acțiune, cum ar fi:

- *Organizare și coordonare*: crearea, pe lângă Președintele Republicii, a unui *Consiliu Național pentru Informații* și numirea unui *Coordonator Național pentru Informații*⁹, elaborarea de dispoziții legislative privind activitățile serviciilor de informații, protejarea secretului și a personalului; acordarea unei atenții prioritare rețelei diplomatice, spre a se asigura o mai bună difuzare a informațiilor deschise în străinătate; sensibilizarea rețelei diplomatice față de munca de informații; coordonarea și dezvoltarea demersului prospectiv în cadrul statului, în special prin instituirea unei rețele interministeriale.

Fapt evident, acest efort de coordonare ce vizează comunitatea de informații se înscrie în procesul optimizării coordonării instituționale la nivel național. Potrivit stipulărilor din Carta Albă franceză, sau ca rezultat al evoluțiilor imediate, în acest amplu demers se înscriu:

- înființarea Consiliului pentru Apărare și Securitate Națională (*Conseil de défense et de sécurité nationale – CDSN*)¹⁰. Acesta a fost abilitat să asigure coerența politicilor publice în domeniile apărării și securității, aflate prin Constituție în responsabilitatea președintelui.

- constituirea Secretariatului General pentru Apărare și Securitate Națională (*Secrétariat Général de la Défense et de la Sécurité Nationale – SGDSN*), care a înlocuit SGDN¹¹.

- crearea Direcției Centrale pentru Informații Interne (*Direction Centrale du Renseignement intérieur – DCRI*)¹², aflată sub tutela ministrului de interne¹³.



• Direcția de Protecție și Securitate a Apărării (*Direction Nationale du Renseignement et des Enquêtes Douanières – DNRED*) cu atribuții în domeniul anchetelor vamale și în domeniul traficului ilegal de produse.

• Direcția de Analiză a Informațiilor și de Acțiune împotriva Circuitelor Financiare Clandestine (*Traitement du Renseignement et de l'action contre les Circuits Financiers Clandestins – TRACFIN*) cu atribuții în domeniul culegerii informațiilor privind circuitele financiare clandestine.

O importanță deosebită a fost acordată protecției informatice prin înființarea unei Agenții pentru Securitatea Sistemelor Informaționale (*Agence de la Sécurité des Systèmes d'Information – ASSI*), având rolul de a coordona implementarea unor politici preventive și reactive de apărare împotriva atacurilor cibernetice, terorismului cibernetic și războiului cibernetic.

• *Resurse umane și instruire* vizează dezvoltarea filierelor de informații; crearea unei Academii de Informații; recrutarea de specialiști (ingineri, informaticieni, interpreți de imagini și lingviști, în special) pentru ridicarea nivelului capacităților tehnice și al competențelor, precum și de personal nespecializat; eforturi în domeniul cunoașterii zonelor de potențiale operații, favorizând în special cunoașterea culturilor țărilor străine. Importanța acordată activității de informații, în strategia franceză de securitate și apărare, presupune o *politică de resurse umane deosebit de ambițioasă*, cu accent pe calitatea, competența, atitudinile, motivațiile, comportamentul și eficiența în muncă; în acest sens, principiile enunțate converg către susținerea ideii că *securitatea națională este asigurată de un personal devotat care a ales să-și servească țara și concetățenii*, acest angajament are nevoie de recunoașterea și respectul întregii societăți¹⁴.

Măsurile statuate în strategia franceză de securitate și apărare au ca obiect atingerea unui înalt grad de profesionalism al personalului din domeniul securității și apărării indiferent de statutul lor: civili sau militari, în activitate, pe bază de contract sau voluntariat. Prin noua strategie franceză se urmărește, de asemenea, *îmbunătățirea procedurilor de promovare în carieră, menținerea unui nivel ridicat al recrutării unor noi specialiști*, precum și recompensarea angajaților preocupați de perfecționarea profesională.

Pentru a face față unor provocări previzibile sau nu, este necesară adaptarea la misiunile desemnate,

cooperarea între diferitele structuri de apărare și securitate în scopul realizării unor obiective comune, dezvoltarea capacității de a face față unor crize majore, restructurarea structurilor de sprijin și a celor administrative, precum și accentuarea importanței misiunilor operaționale¹⁵.

În acest sens, efectivele vor fi întărite și se vor elabora strategii speciale de recrutare și de promovare pentru specialiștii în: lupta antiteroristă, contraproliferarea, combaterea criminalității organizate, contraspionaj și contrainformații economice. Vor fi mărite și efectivele tehnice și auxiliare.

Vor fi încurajate detașarea agenților de pe o linie de muncă pe alta și creșterea mobilității între diferitele servicii și ministere. Resursele umane vor fi puse mai bine în valoare și în ceea ce privește cunoașterea limbilor rare.

De asemenea, se va acorda atenție creării unor filiere de informații valoroase. Recrutarea trebuie să fie un proces mai deschis, orientat nu numai spre filierele specializate și tehnice din administrație, ci și spre instituții de învățământ superior, recurgându-se mai des la contractele pe perioadă determinată. Astfel, organizația de intelligence nu va rămâne atractivă decât dacă-și va gestiona în mod eficient activitatea de recrutare, oferind perspective profesionale atractive.

Strategia franceză de securitate și apărare recunoaște nevoia de formare în cadrul comunității franceze de intelligence și propune în acest sens crearea unor noi structuri cu responsabilități în domeniul educației de intelligence: o *Academie de Informații (L'Academie du renseignement)*¹⁶; *Centrul Național Comun (civil și militar) pentru formare și antrenament în lupta contra amenințării nucleare, radiologice, bacteriologice și chimice; un pol universitar interdisciplinar, de cercetare în științele sociale, cu aplicabilitate în domeniile apărării și securității, care să urmărească un spectru larg de subiecte aparținând domeniilor vizate*¹⁷.

Cercetarea academică trebuie să faciliteze elaborarea noilor modele și experimentarea în situații noi. Analiza acestor modele și situații va permite elaborarea noilor metode, noilor instrumente și formarea unei noi culturi de intelligence¹⁸.

Susținerea unei politici active de cercetare este condiționată de mijloacele de control ale tehnologiilor sistemelor de apărare, de pregătirea tehnologică în vederea satisfacerii necesităților



operaționale pe termen mediu și lung, de concepere a tehnologiilor novatoare.

În acest sens s-a realizat fuziunea unor instituții cu tradiții în domeniu, iar atribuțiile acestora au fost preluate, începând cu data de 1 ianuarie 2010, de către *polul Securitate Internă*, respectiv *polul Apărare - Afaceri Externe*.

Carta Albă 2008 a menționat ca priorități elaborarea unei legi referitoare la *activitatea de intelligence și o mai bună protecție a secretului de apărare și a personalului serviciilor de informații*¹⁹.

• *Investițiile tehnice*: dezvoltarea capacităților tehnice ale serviciilor de informații ca replică la dezvoltarea tehnologiilor informatice și de comunicare, mai ales a Internetului; o nouă planificare a informației de origine spațială, depunându-se eforturi majore în domeniul prelucrării imaginii și al informației de origine electromagnetică; consolidarea capacităților aeropurtate de obținere a informației pe bază de imagine și a informației electromagnetice, acordându-se atenție mai ales avioanelor fără pilot; dezvoltarea capacităților de culegere și de valorificare a datelor geofizice în sistemele militare; eforturi în ceea ce privește controlul informației, spre a optimiza procesul decizional și a dezvolta informatizarea spațiului operațional. Analizând aceste funcții strategice, putem sublinia că ele formează un cadru flexibil ce asigură adaptarea securității și apărării franceze noului context internațional.

Strategia de Securitate britanică expune în plan extern o focalizare pe regiuni cheie considerate *priorități curente de securitate națională*: Pakistan și Afganistan²⁰, zone de conflict și de manifestare a extremismului din Africa (partea de nord, regiunea Darfur), Orientul Mijlociu (inclusiv Irakul), Europa de Est (unde este susținut procesul de integrare în structurile europene)²¹.

În plan internațional, *Strategia de Securitate britanică* pledează pentru alianțe extinse, transparente și o arhitectură internațională reformată, capabilă să înfrunte cu succes provocările comune²². Poziția britanică prezentată de *Strategie* este aceea de a reforma și a întări NATO, UE și ONU (cu o mai mare reprezentativitate în Consiliul de Securitate), disponibilitatea de dialog cu puterile nonnucleare.

Ambiția europeană constituie o altă prioritate susținută de *strategia franceză de securitate*.

În acest sens, Franța prin *Carta Albă a Securității și Apărării* propune mai multe obiective concrete pentru apărarea Europei în următorii ani²³:

- capacitate de intervenție de 60 000 de oameni, cu componentele aeriene și maritime necesare, care să poată fi desfășurată timp de un an într-un teatru de operații îndepărtat;

- capacitatea de a coordona simultan, pentru o durată semnificativă, două-trei operații de menținere sau de restabilire a păcii și mai multe operații civile mai puțin importante, pe teatre diferite;

- întărirea considerabilă a capacităților de planificare și de coordonare a operațiilor militare și civile în paralel cu dezvoltarea intervențiilor externe ale Uniunii Europene;

- dinamizarea industriei europene de apărare.

În plus, *Carta Albă* pune accentul pe patru domenii prioritare pentru *protecția cetățenilor europeni*: dezvoltarea cooperării împotriva terorismului și a criminalității organizate, instituirea unor capacități europene de protecție civilă, coordonarea apărării împotriva atacurilor informatice și securizarea aprovizionării cu energie și cu materii prime strategice²⁴.

De asemenea, Franța susține constituirea unei *Carte Albe Europene de Apărare și Securitate* la nivel UE, care ar putea cuprinde, în acord cu partenerii, o analiză comună la nivel european a amenințărilor și a sistemului internațional, ce ar putea inspira ulterior documentele naționale în materie de politică de apărare și de securitate²⁵:

- reexaminarea evoluției marilor poli de putere din lume, luând mai mult în considerare afirmarea Asiei;

- definirea intereselor de securitate comune ale Uniunii²⁶;

- delimitarea precisă a modului în care se conjugă, la nivelul Uniunii, securitatea internă și politica de gestionare a crizelor externe. Continuitatea ar trebui să constituie o parte integrantă a acestui corp de doctrină strategică europeană: terorismul, crima organizată, ca și problema securității energetice, sunt exemple-tip de amenințări interne ale căror rădăcini sunt situate deseori dincolo de frontierele Uniunii; în sfârșit, prin efectele lor potențial globale, riscurile sanitare, tehnologice, cele ținând de mediul înconjurător pot implica și ele necesitatea de a recurge la mijloace de securitate și de apărare;

- raționalizarea misiunilor Uniunii (prevenire, administrare, stabilizare a crizelor), armonizată cu identificarea instrumentelor și a capacităților necesare pentru realizarea acestor misiuni;



- un cadru doctrinal pentru intervenția externă și folosirea forței;
- o strategie de comunicare transparentă față de cetățeni.

Scopul *Strategiei de Securitate britanice* și principala sa contribuție reflectă modul în care s-a schimbat înțelegerea comună asupra securității naționale²⁷. Statul a reprezentat, în mod tradițional, în trecut, centrul politicilor externe, de apărare și de securitate, în timp ce securitatea națională a vizat protecția statului și a intereselor sale vitale împotriva atacurilor lansate de alte state. În prezent, conceptul de securitate națională s-a extins, incluzând și apărarea intereselor individuale ale cetățenilor în viața de zi cu zi, alături de integritatea și interesele statului. Pentru guvernul britanic rămâne prioritară securitatea Marii Britanii și a cetățenilor ei, iar adeziunea națiunii condiționează eficacitatea strategiei de securitate națională.

Pentru Franța, *Carta albă* preconizează un nou impuls în mai multe domenii: instruirea tinerilor și a aleșilor locali; punerea pe noi baze a zilei de apel și de pregătire pentru apărare (JAPD – Ziua de pregătire pentru apărare); crearea unui *serviciu civic*; *cercetarea strategică*, la nivel atât național, cât și european; crearea unei fundații de cooperare științifică, acesta urmând să stea la baza unei *școli doctorale europene*; instruirea permanentă care, asigurată în prezent de patru mari institute, va fi reorganizată în jurul a doi poli (apărare-afaceri externe; securitate internă)²⁸.

Concluzii

Strategia de securitate națională a Marii Britanii pledează pentru menținerea unor capacități naționale puternice și flexibile, fapt realizabil în primul rând prin cooperare. Este necesară, așa cum remarca prim-ministrul britanic, Gordon Brown, mobilizarea tuturor resurselor aflate la dispoziție: puterea militară, poliția și serviciile de securitate; forța persuasivă și bogată a diplomației; autoritatea unor instituții globale întărite care, beneficiind de sprijinul nostru total, pot desfășura atât mijloacele hard de putere, cât și pe cele soft; și pentru că armele și autoritatea nu vor fi niciodată suficiente, puterea ideilor, a valorilor și a speranțelor împărtășite împreună poate învinge inimile și rațiunile.

Strategia de securitate britanică a realizat identificarea domeniilor cu impact asupra securității naționale în viitor. Prezentarea ansamblului de amenințări la adresa securității facilitează o mai bună cunoaștere a acestora, a interrelațiilor existente, făcând posibilă constituirea mecanismelor de contracarare și găsirea celor mai bune modalități de răspuns.

În Franța are loc o schimbare strategică în special în intelligence-ul francez pentru a face față noilor provocări. În acest context, locul intelligence-ului francez în stat este vital²⁹.

Carta Albă a securității și apărării vizează și intelligence-ul sub toate aspectele sale importante de la conducerea, coordonarea, integrarea, colaborarea cooperarea interagenției și până la problematica resurselor umane, a cercetării și procesului de intelligence (cum ar fi, *dezvoltarea capacităților tehnice de culegere de informații*)³⁰.

În mod clar și din analiza noii concepții de intelligence franceze, că și pentru elaborarea oricărei *strategii naționale de intelligence* sunt necesare adoptarea unor măsuri mai radicale pentru a se putea realiza transformarea serviciilor de informații în câteva direcții esențiale cum ar fi:

- satisfacerea necesarului „schimbător” al utilizatorilor de informații pentru securitate prin eficientizarea activității tuturor serviciilor și capacităților lor puse la dispoziție de și prin comunitățile de informații;

- elaborarea și explorarea conceptelor, strategiilor, politicilor și tehnologiilor de intelligence, care să răspundă cerințelor beneficiarilor și amenințărilor concertate;

- adaptarea mai rapidă la noile provocări din mediul de securitate prin acțiuni de prevenire și contracarare a noilor amenințări neconvenționale.

Este vorba despre un demers de ansamblu, sistematic și pe termen lung, care trebuie să se desfășoare în întreg sistemul național de informații, pentru ca acesta să răspundă așteptărilor privind protejarea intereselor țării. Nu în ultimul rând, trebuie să se țină cont de faptul că:

„Politicile de apărare ale secolului XXI nu mai sunt limitate doar la angajarea de forțe militare, ci cuprind și elemente de diplomație, în dimensiuni ca negocierile, cooperarea, construcția națională (nation-building) sau reconstrucția postconflict, sau elemente preventive, de creare a încrederii între state (confidence building measures) pentru a enumera doar câteva (*Ambasador George Cristian Maior*)³¹”.

NOTE:

1 *The National Security Strategy of the United Kingdom, Security in an interdependent World, Cabinet Office, March 2008, la*http://interactive.cabinetoffice.gov.uk/documents/security/national_security_strategy.pdf, p. 40 (4.51).

2 Documentul reprezintă Primul Raport Anual cu privire la implementarea NSS din 2008 și este disponibil la <http://interactive.cabinetoffice.gov.uk/>. Această formulă se regăsește în partea introductivă și aparține Primului Ministru britanic: [...] *our approach to national security is internationalist, not isolationist; active, not passive; and agile and flexible.*



3 *The National Security Strategy of the United Kingdom* – 2008 (5.6).

4 Cyber Security Strategy a fost publicată ca și cele două strategii de securitate britanice sub direcția Cabinet Office, documentul este disponibil la http://www.cabinetoffice.gov.uk/reports/cyber_security.aspx.

5 David Omand, *The National Security Strategy: Implications for the UK intelligence community*. A discussion paper for the IPPR Commission on National Security for the 21st Century, February 2009. În ultimii doi ani și cu deosebire de la publicarea Strategiei au apărut o serie de inițiative de elaborare a unor documente programatice dedicate securității Marii Britanii. Una dintre ele aparține Comisiei pentru Securitate Națională în Secolul XXI a Institutului pentru Cercetări în Domeniul Politicilor Publice (*Institute for Public Policy Research – IPPR*), din Marea Britanie. Membru în această Comisie, Sir David Omand a întocmit un document intitulat: *Strategia Națională de Securitate: Implicații pentru comunitatea de informații din Marea Britanie*. Proiectul este organizat pe trei secțiuni, care încearcă să răspundă următoarelor întrebări: *Care sunt principalele mesaje relevante din Strategia Națională de Securitate asupra cărora membrii comunității britanice de informații ar trebui să se concentreze? Cum ar putea fi influențată dezvoltarea activității comunității de informații și organizarea acesteia, nu doar în funcție de necesități, ci să aibă în vedere și provocările rezultate din operarea în mediul secolului XXI și al noilor tehnologii? Cum vor afecta aceste evoluții percepțiile și încrederea publică în activitatea comunității de informații?*

6 Centrul întrunit de Analiză a Terorismului (*Joint Terrorism Analysis Centre – JTAC*) a fost constituit în anul 2003, ca organism autonom, însărcinat cu analiza și evaluările cu privire la amenințările terorismului internațional; JTAC cuprinde reprezentanți din 11 departamente guvernamentale, poliție, alte organizații; JTAC cooperează pe o bază comună interagenției, iar evaluările sale cu privire la tendințele teroriste, organizații și capacități sunt emise prin propria autoritate, sub controlul Directorului General al Serviciului de Securitate. JTAC colaborează strâns cu *Centrul Internațional Antiterorist* din cadrul M15 (*Security Service's International Counter Terrorism*) și cu diviziile însărcinate cu contraspionajul și contraproliferarea (*Counter Espionage and Counter Proliferation branch*).

7 Este cunoscut faptul că noua ramură a grupării teroriste Al-Qaeda, Organizația Al-Qaeda din Maghrebul Islamic (AQIM) – constituită oficial la 25 ianuarie 2007, reprezintă unul dintre pericolul majore pentru statul francez.

8 *Livre blanc sur la défense et la sécurité nationale*, www.defense.gov.fr/livre_blanc

9 În iulie 2008, această prevedere s-a materializat prin crearea funcției de Coordonator Național pentru Informații (*Coordonateur National du Renseignement*). Această structură prezidează reuniunile periodice ale directorilor serviciilor de informații în scopul ierarhizării priorităților de cercetare și instruire cerute de aceste servicii și are rolul de ansamblu de a conduce și a orienta comunitatea de informații, reprezentată în perioada actuală de șase agenții de informații, și, după unele estimări, totalizând 12.000 de angajați, la care se adaugă 4.000 de membri ai structurilor specializate în culegerea de informații militare ale infanteriei, marinei și aviației.

10 CDSN a fost creat la 28 octombrie 2008 și poate funcționa și sub alte formule – Consiliul Național pentru Informații (*Conseil National du Renseignement – CNR*) fixează orientările strategice și prioritățile serviciilor de informații, planifică obiectivele, resursele umane și tehnice și examinează evoluțiile cadrului juridic al activității de informații. Consiliul restrâns (*Conseil restreints*) analizează subiecte „sensibile”, cum ar fi: fixarea detaliilor operațiilor externe sau înarmarea nucleară. Consiliul consultativ pentru apărare și securitate națională (*Conseil Consultatif sur la défense et la sécurité nationale – CCDSN*), format din personalități independente nominalizate de șeful statului, are rolul de a pune la dispoziția președintelui Republicii și primului ministru analize independente menite să fundamenteze deciziile din domeniul politic, financiar, extern etc.

11 Evoluția, pe care a avut-o după mijlocul anilor 1990, incită, înainte de toate, spre orientarea către un rol de agenție de gestiune a planurilor de securitate și de coordonare a mijloacelor de criză, într-o perspectivă apropiată de conceptul de „Homeland Security” (securitatea spațiului de interes), <http://www.sgdn.gouv.fr>.

12 Misiunile acestei noi structuri – creată în aprilie 2008 – constau în contraspionaj, contraterorismul și protecția instituțiilor și principiilor fondatoare ale republicii, protecția patrimoniului și informațiilor economice, combaterea criminalității informatice și supravegherea mișcărilor, grupurilor sau organizațiilor subversive, precum și a fenomenelor sociale potențial generatoare de amenințări la adresa coeziunii naționale și ordinii publice.

13 Capacitatea de intervenție permite garantarea intereselor strategice și asumarea responsabilităților internaționale ale Franței. *Strategia de intervenție a Franței se va înscrie într-un cadru multinațional*, beneficiind de legitimitatea conferită de dreptul internațional. Capacitatea de intervenție trebuie integrată într-o logică a concentrării pe axe geografice prioritare. Acest principiu al concentrării constituie o orientare fundamentală a laturii militare a strategiei de securitate națională. *Definierea și dimensionarea capacității de intervenție trebuie să ia în considerare și ipoteza unui angajament în misiuni de stabilizare și de gestionare a crizei, în următorii 15 ani.*

14 Interconexiunea constituie un efect direct al globalizării și al extinderii ariei de manifestare a conflictelor. Ca atare, sub influența Al-Qaeda și a adepților acesteia, mișcările teroriste, altădată segmentate și urmând logici naționale ori regionale, pregătesc acțiuni ofensive în mai multe zone ale globului. Strategiile lor se bazează pe puncte de sprijin diseminate în întreaga lume, grupările ducând la scară mondială un război ideologic și încercând să interconecteze conflicte cu rădăcini profund diferite.

15 Accentul pus pe misiunile operaționale și pe constrângerile cărora acestea le dau naștere se va reflecta în primul rând în adaptarea structurilor și a mijloacelor apărării noastre pe întreg teritoriul Franței și în străinătate. Va fi instituit, de asemenea, un dispozitiv de asistență socială și profesională în cazul restructurărilor.

16 http://www.premier-ministre.gouv.fr/IMG/pdf/livre_blanc_tome1_partie2.pdf.

17 Acest pol ar urma să includă o *Fundație pentru cercetare și cooperare științifică* care să asigure suportul unei *Școli doctorale europene dedicat cercetării în domeniile apărării și securității*, <http://www.interieur.gouv.fr>



18 http://cerad.canalblog.com/archives/reenseignement_francais/index.html

19 Aceste măsuri urmează altor inițiative legislative recente, cum ar fi adoptarea, în premieră, a unei forme de control parlamentar. Dacă în Statele Unite ale Americii și majoritatea statelor europene cu tradiții democratice funcționează comisii parlamentare permanente de control, cu atribuții bine delimitate, prevăzute în legi speciale, și care au acumulat deja o experiență substanțială, Franța a constituit o excepție de la regulă. Definirea secretului de stat și a compromiterii acestuia va trebui să includă, potrivit unui aviz al Consiliului de Stat (5 aprilie 2007), informațiile clasificate, rețelele clasificate și anumite amplasamente deosebit de sensibile, a căror existență constituie ea însăși un secret. Totodată, legea din 10 iulie 1991 privind corespondența secretă prin mijloace de comunicație electronică va fi revizuită, ținându-se seama de recente evoluții tehnice, http://www.premier-ministre.gouv.fr/IMG/pdf/livre_blanc_tome1_partie2.pdf, George Cristian Maior, *Incertitudine gândire strategică și relații internaționale în secolul XXI*, Editura RAO, București 2009.

20 Este cunoscut faptul că noua ramură a grupării teroriste Al-Qaeda, *Organizația Al-Qaeda din Maghrebul Islamic (AQIM)* – constituită oficial la 25 ianuarie 2007, reprezintă unul dintre pericolele majore pentru statul francez.

21 În Bosnia, Macedonia, Kosovo, Albania, Somalia, Republica Centrafricană, Congo, Rwanda, Coasta de Fildeș, Comore, Camerun, Cambodgia, Timorul de Est, Afghanistan.

22 Politica de securitate internă și cea de securitate civilă trebuie să asigure permanent protejarea populației, să garanteze funcționarea nemijlocită a autorităților și menținerea vieții normale în caz de criză, precum și să apere interesele de securitate ale națiunii împotriva oricărei amenințări nemilitare ce le-ar putea aduce atingere.

23 Jacques Petit, *Livre blanc et drones*, în *Defense nationale et sécurité collective*, iunie 2009, p. 116.

24 <http://www.premier-ministre.gouv.fr>

25 Capacitatea de intervenție permite garantarea intereselor strategice și asumarea responsabilităților internaționale ale Franței. *Strategia de intervenție a Franței* se va înscrie într-un cadru multinațional, beneficiind de legitimitatea conferită de dreptul internațional. Capacitatea de intervenție trebuie integrată într-o logică a concentrării pe axe geografice prioritare. Acest principiu al concentrării constituie o orientare fundamentală a laturii militare a strategiei de securitate națională. Definirea și dimensionarea capacității de intervenție trebuie să ia în considerare și ipoteza unui angajament în misiuni de stabilizare și de gestionare a crizei, în următorii 15 ani.

26 Misiunea permanentă de protecție este asigurată printr-o supraveghere atentă a teritoriului național și a zonelor limitrofe. În acest sens trebuie luate în considerare agresiunile intenționale, precum actele de terorism, atacurile informatice majore, amenințarea de atac cu noi arme, în special balistice, și riscurile neintenționale, de exemplu, crizele sanitare, catastrofele naturale de o nouă intensitate având în vedere evoluțiile climatice, catastrofele tehnologice. Sunt necesare noi dispozitive și noi mijloace, precum și o nouă organizare pentru o mai bună coordonare între entitățile civile și militare cu atribuții pe linie de protecție.

27 Funcția de prevenire trebuie să determine autoritățile să se implice nemijlocit în asigurarea securității, printr-o *diplomație preventivă* care are următoarele scopuri: reducerea surselor de tensiune; integrarea preocupărilor de securitate în politica de dezvoltare; monitorizarea permanentă a situațiilor conflictuale la nivel internațional; întărirea capacităților de prevenire a crizelor; continuarea eforturilor în reformarea sectoarelor de securitate, demers care include: restructurarea forțelor armate, de poliție și vamale, a serviciilor de informații, a justiției și a administrației penitenciarelor.

28 *Funcția de cunoaștere – anticipare* vizează cinci domenii majore: culegerea de informații; cunoașterea zonelor de operațiuni; acțiunea diplomatică; demersul prospectiv; controlarea informației. Importanța funcției de *cunoaștere-anticipare* este vizibilă atât la nivel politic și strategic, cât și în teatrele de acțiune externe și interne, oferind autonomie strategică Franței.

29 Având în vedere diversitatea riscurilor și amenințărilor asupra securității Franței, șeful statului dispune de o *gamă largă de opțiuni și de un ansamblu de mijloace diversificate* pentru realizarea acțiunilor de descurajare. Strategia de descurajare trebuie să țină seama de respectarea statutului de stat membru al NATO și UE.

30 Conform *Cartei Albe/Strategiei franceze de securitate și apărare*, Asia este, probabil, viitorul centru strategic al lumii, în 10-15 ani, Asia va deveni un centru al jocurilor strategice, o zonă unde există adevărate riscuri de conflicte militare majore interstatale. Există numeroase divergențe frontaliere și maritime între țările din această zonă. Printre altele, contextul este reanimat de naționalism, care nu este întotdeauna controlabil (notabil în China), <http://www.frstrategie.org>

31 George Cristian Maior, *Incertitudine gândire strategică și relații internaționale în secolul XXI*, Editura RAO, București, 2009.

BIBLIOGRAFIE

The National Security Strategy of the United Kingdom, Security in an interdependent World, Cabinet Office, March 2008, http://interactive.cabinetoffice.gov.uk/documents/security/national_security_strategy.pdf, p. 40 (4.51).

The National Security Strategy of the United Kingdom-2008 (5.6).

Carta Albă/Strategia franceză de securitate și apărare, <http://www.frstrategie.org>

Strategia de intervenție a Franței. *Cyber Security Strategy* http://www.cabinetoffice.gov.uk/reports/cyber_security.aspx.

Livre blanc sur la défense et la sécurité nationale, www.defense.gouv.fr/livre_blanc

Denécé Eric, *Le renseignement françaises en chantier-* www.cf2r.org.

Maior George Cristian, *Incertitudine gândire strategică și relații internaționale în secolul XXI*, Editura RAO, București 2009.



- Omand David, *The National Security Strategy: Implications for the UK intelligence community*. A discussion paper for the IPPR Commission on National Security for the 21st Century, February 2009.
<http://www.sgdn.gouv.fr>
<http://www.interieur.gouv.fr>
- Petit Jacques, *Livre blanc et drones*, în *Defense nationale et sécurité collective*, iunie 2009.
<http://interactive.cabinetoffice.gov.uk/>
<http://www.premier-ministre.gouv.fr>
<http://www.interieur.gouv.fr>
http://cerad.canalblog.com/archives/renseignement_francais/index.html
http://www.premier-ministre.gouv.fr/IMG/pdf/livre_blanc_tome1_partie2.pdf